Nr. 10. Neue Jüdische Zeitung. פיעטער יאהרגאנג.

נייע יידישע צייטונג

דיא „נייע יידישע צייטונג" ערשיינט יעדען מאָנטאג אונד דאָנערסטאג.

פּרענומעראַציאָנס-פּרייז:
גאַנצעהריג 7 פל. — קר.
האַלבּיעהריג „ 3 „ 50 „
פיערטעליעהריג „ 1 „ 75 „

דיא רעדאַקציאָן אונד אדמיניסטראַציאָן בעפינדעט זיך Schiffmannsgasse 6, Budapest, וואָהין אויך דיא פּרענומעראַציאָנס-געלדער צו ענדען זינד.

אינזעראַטע ווערדען בילליגסט בעריעכנעט.

ב"ה בודאפעסט טו חשון **Budapest, Donnerstag 15. November 1883.** שנת תרמ"ד לפ"ק.

ווער זיינע פפליכט טהוט ווירד בעשטראפט.

זאָ וואָללען עס וועגנסטענס דיא אנטי-סעמי-טען, ווענן עס זיך אום פערטהיידיגונג דער יודען האנדעלט, זאָ וואר עס אין נירעדיהאוא, זאָ איטזט עס יעצטט אין שאָסאדיער קאָמיטאט דער פאָלל גע-וועזען.

דיא דאָרטיגע קאָמיטאט-קאָנגרעגאַציאָן האט נעמליך בעשלאָסטען, נעגען דען סיגעמוואָרער שטהרכיטער עדמונד פּעניאָשי דיא דיסציפּלינאר-אונטערזוכונג אנצואָרדענדן. ווייל ער ביא גלעגענע-הייט דער דאָרטיגען קראוואללע איף דיא פּלוס דערגדע מעגנג שיעסען ליעס.

„נעמזעס" שריעבט דאָרטיבער: עס ווירד צו-נעכסט דאראן ריגנערט, דאס עס נור דיעזען ענגרעגישען אונד שטרענגען מאסנאהמען צו דאנ-קען זייא. דאס דיא פּרינצעגרדע מעגנג אן ווייטע-רען ווייבעריינען פערהינדערט וואָרדע, ענגער בע-אמט. דער, זיינעם אמטסאָרדע נעפעריאָא, זיינע פפליכט ערפיללט אונד ערסט דאנן צום איטסער-סטען מוסטעל זיינע צופלוכט נאדם. אלס אללע אנ-דערען פערהינדערן, דיא אינבריכע אונד פּרינדערונגען צו פערהינדערן, ערפאָללען בעליעבען, איזט דאנן אויף אנטראג דעם הערען קארל סאלאי (דעם אנטי-סעמיטישען אדוואָקאטען אונד נעוועזענען בעשטי-מטען דער וויסשווע שאָמשאָי אם מ"מ-עפּסלאָ-דער פּראָצעססע) דער דיסציפּלינאר-אונטערזוכונג אונטערצאָגען וואָרדען. איין אבסטיללונג דער קאָ-מיטאט איטסטס מיטגליעדער ואָלל נור דעפהאלב פיר דען אנטראג נעשטימטט האבען, דאמיט דער שטהלרכיטער פּעניאָשי געלעגענהייט האבע, אם לייב דער אונטערזוכונג דיא נאָטהוענדיגקייט זי-נער פערטהיידיגונג נאָכצוזייזען. אבגלייך דער וואָרט-לייט דעם קאָמיטאט-בעשלוססעס נאָך ניכט בע-קאנט איזט, ערקלערט „נעמזעס" שאָן נאָך דעם ווענדען דיעזעס בעשלוססעס. דאס דערזעלבע נעגען דאס נעזעטץ פערשטאָסט. דאס פּאָרגעהען דעס שטהלרכיטערס וואר עגטגעגדער נעזעטצלאָר אדר אנגעזעטצלאָר. ווענן ער נעגען דאס נעזעטץ מילי-טער אינשרייבען אונד שיעסען ליעס, דאנן איזט זיין פּאָרגעהען ניכט אם ענגע בעזיעהונג מיט יאָליגאר-פּער-אדערען צו אהנדען, זאָנדערן דורך דאס שטראָפ-גערעכט. דענן פּאראגראָף 472 דעס שטראָפגעזעטצ-בוכס בעשטימטט. „אלס ענגער אָפּפענטליכע בע-אמטע, וועלכער אָהנע בערעכטיגטען גרונד דיא בעזיאָהונגען מיט אין אנוועזענדיג בריינגט, מיט צוכטהייז ביז צו פינף יאהרען צו בעשטראָפן זייא. ווענן אבער דורך דען הערלכיגן נעבריך דער וואָה-פען אינע שווערער צו בעשטראָפגעדר אנדלונג פּעראיבט וואָרדע. איזט דיא פּיר דיעזעלבע בע-שטימטטע שטראָפ אין אנוועזענדיג צו בריינגען. נאכדעם אבער דיעזעס אללע אויף מענשען-לעבען צום אָפּפער נעפאָללען זינד, מיטטס דער שטהלרכיטער, אללאָס ער אינגעזעצליכער ווייזע שיעסען ליעס, צו 10—15 יאהרען צוכטהייז פּעראר-טהיילט ווערדען. „ענטוועדער — אָדער. ווענן דער שטהלרכיטער קיינען בערעכטיגען גרונד האטטע, מיליטער אנ בערוופען אונד שיעסען צו לאסטען דאנן איזט ער נאך דען פּאָרשריפטען דעס נעזעצעס מיט צוכטהייז פאָן פינף ביז פּינפצעהן יאהרען צו בעשטראָפען; דענן דאס יעמאנד, דער אָהנע בע-רעכטיגטען גרונד איינע מענשען ערשיעסען אָדער שווער פערוואונדען לעסט, נור אם ווענע דעם דיס-ציפּלינאר-פּיר-פאָהרען בעשטראָפט ווערדע. האט ווערע נגנען יעדעס רעכטגעפיהל. ווענן אבער

דער הערר שטהלרכיטער דאס מיליטער פעעלייכט אום בערעכטיגטען גרינדען איינשרייטען ליעס — וואס טראָטץ דעם קאָמיטאטס-בעשלוסטס יענער אנטשאנד אהנגען לעסט, דאס דיא בערופענען בע-האָרדען, נאמנטלך דאס קאָנגיליכע בעצירקס-גערעכט אין סינעשוואר אלס אונטערזוכונגס-גערעכט, דער בודאפעסטער קאָנגיליכע גע"רכטסהאָף, דיא קאָנגיליכען שטאאטס-אנוואלטשאפטען צו בודא-פעסט אונד קאָפּאָשווארד, דיא פערפיגונג דעם הערען שטהלרכיטערס אין אָרדנונג, יא, נאָטהווענדיג צור אונטערדרידיקונג דער רייבעריייען נעפאָנדען האבען — דאנן איזט עס אייגע אונגערעכטגקייט, דען הערען שטהלרכיטער אויך נור אם דיסציפּלינארווזעג צו קרעגקען.

אין דיעזער גאנצען אנגעלעגענהייט איזט נור איינעס בערוהיגענד, דאס עס נעמליך דער בעשלוס דעס קאָמיטאטס אם דען מינסטער דעס איננערן אפּפעללירט וואָרדע.

דיא „נעבילדעטען הערערן", וועלכע דעם שטהלרכיטער פעעאָשי זיינע פפליכטפערלעגונ אם פערגעהען אנרעכנען, דנר וואהרליך שערפע-לייבער, אלס דיא קראָאללאבאָרע, וועלכע דורך זיא אייפערהעטצט אונד זיא דען באָאָרטגען אים-שרייטגנען אויפגעטומעלט וואָרדען. נון איזט עס ערקלערליך, וועגגא דאס אָפּפען זאָ פּרעדליג אונ-גאריישע לאנדפאָלק פּלאטצליך אן אראבען קאָנגי-טע. דיא זוזבערען „הערען" ווא סאלאי. דא-בען זיא אויפגעהעטצט. זיך זעלבער אבער וואָהל נעדענקען, בייא דען מהטעמליכקייטען „מטצוארבי-טען". דיעזען הערען מוסטע ענערגיש עגטגעגגע-נעטטרעטען ווערדען."

ווער פרכטען אבער, דאס מאן וויעדער דורך דיא פּענגער זעהען ווירד, וויא עס אבסטער נעשעהען. ווענן נגגען אנגס נעהעצטט ווירד, דיא ווער נ ו ר ו ר ד ע ן זינד.

איין נעהיימניספאָללער מאָרד.

ווער וויסטען נאָך ניכט, אָב עס זיך אום איינען ווירקליכען מאָרד אדער אם איין נייעס בלוטבלביל האנדעלט. אונד בערכטען, וואס מאן אים טשעי-נאָיטשין פּאָס 9. צ שריעבט:

„אן איינעם הערבסטמאָנג דעם יאהרעס 1871 וואוהרדע אין דעם נעכסטען סאדאאָרא נעלעגענען דאָרפּבען איין גרויעזאאמטעס פערבריעכען פער-אבט. דאס נאָך ביז צום הייטיגען טאָנג אין איין אנווהרבהרייגליכעס הינקעל נעהיללט איזט. אייגע אינעס פערדבריגגען. דעם פּלאָצליך איין דורך-דריינגענדער פּיליכטגעריכט נעגטשיעדען, צאָגגען מעה-ערע בייערן דיא לייבע אינעס נאָך יוגגען. אונבע-קאָנגטען מעדבעגגס מיט אירע דען ריקען נעבונדע-נען הענדען אונד דורכשניטטענגס האזיג. בעהופס ערקענגונג וואוהרדע דיעזעלבע מעדערע מאָנג הינ-דורך אין סאדאאָרא אינסגעשעללט אונד פּאָנאָ-נראָפּרט. וואס יעדאך אָהנע פּראָפּאָל בליעב. דיא אינגעלייטעטע אונטערזוכונג בליעב בעבנגאללט אָהנע דען געוויינשטען פּראָפּאָל.

דיא שטר דער הערקונגט דיעזעס מעדבעגגס וואוהרדע נאָך רוסלאנד פּערפאָלגט אונד דאָרט, טרעף אין בעסאראבגען, זאָלל דיעזעס מעדבעגגס אויהרדע פּאטער, אייגעס יודען, עגטגעלייגט אונד צו קאמהאָ-לישען גלויבען אבערגעגעבען ווערדען. דיא דער ברי-מגאס דעס מעדבעגגס. אין רייכער בויערנזאָהן. נור אונטער דיעזער בעדינגונג דאס שאָגע יודענגעדבען הייראאטען וואָללטט.

איינעס טאָגגס — דער אנגעגרייטע נאָטטע וואר אין נעשעפטען פערריזזט — וואוהרדע אריעגע אשעוואר, זאָ וואר אידר נאטע, עגטגעדרט. אן דער גרענצע ווילל מאן דדריא מעגנער (רוססען) אין גע-זעללשאפט איינעס מעדבעגגס נעזעהען האבען, דיא נאָך אָפּטערריך פּוהרען. דיא אייגע דיעזער מעגנער זינד מעדערע טאָגג שפּעטער נאָך רוסלאנד צוריק-געקעהרט — דאס מעדבען אונד דער אונבעקאנגטע שיינען קגאָפּ אן דער רוססישען גרענצע אין באָ-יאן אדער כאדאאָרא צוריקגעבליעבען צו זיין.

דיא פּאָר צוזאָלץ יאהרען דורכגעפּרעגט אונ-טערזוכונג שלאָס מיט דעם עגדדעזולטאָטס: „אין אום רוסלאנד עגטפּרעגט מעדבען וואוהרדע האָכטט וואהרשיגליך אום האבע. ווייל דאסזעלבע צום כריסטליכען גלויבען איבערגעפערעגען וואר, אדער אום אגדערען גרינדען פאָן רוססישען אונטערטהא-נען ערמאָרדעט."

פאָר צוויי יאהרען גערעטהען איין צווייטער יצחק דאנציגער אונד אליעזר שניידער אין דער שענקע דעם עולקאנן שרייבער אין ראָהאָזנא אין שטרייט. אונד דא זאָלל דאנציגער דעם שרייבער דראָהענד צוגערופען האבען: „דוא שוהט, דוא ביזט דערינגע, וועלכער פאָר מעדערערן יאהרען דאס מעדבען דזנגעשלאָסטעס האט. וואָרשיי שניידער פּיעל דעם דאנציגער אם דען דאלז אונד באט איהן. צו שווייגן; עס פאנד אייגע אומזאָהנונג שאמטט אונד ביז פאָר וויינגען טוגגען הערשטט רוהיג אין ראָהאָזנא.

הייטע שטייגט דאס שרעקגענגעשטעגנטט יע-נעס ערטאָרדענטן מעדבעגגס וועדעער אום דעם גראבע אונד פערוטצט ראָהאָזנא אונד דיא אום-געבונג אין אונזהיג אונד אויפגעגונג, דא דער שאנ-דארמעריע-וואכטטיטטער אוס סאדאאָרא סטר-געלסקי, דען אבבעגערוהיגטען אליעזר שניידער פאָרגעסטערן דעם דזיזגגען לאנדעסגערכטט אי-בעריעפערטט. מט דער אבגייגג. דיעזער זייא דריינגער פערדעכטט, דען מאָרד אים יאהרע 1871 פאָללדראאטט צו האבען.

סטגעלסקי וויילל נעמליך זיט דער פאָן דאנ-צינגער נעמהאנגען דראָהענדדן אירפערונג, אלזאָ 2 אהדרע הגנוזוך. נאכפאָלגגונגען אין יענער ריכטונג נאָך אָפּטערריך פּוהרען. דיא אין נרוגד צאָהלריי-בער פּיר-וואכטטאָפּגעטט צור איבערצייגונג גע-לאנגט, נור שניידער זייא דער מאָרדער.

דיא אנצייגג סטגעלסקיס בעזאָגט נעמליך, דאס אם דערבסטט 1871 אין מעדבען אין בעגליי-טונג דרייער מעגנער, פאָן דענגען זיך צוויי אלס אהדרע ברידער אויסגאָבגען, נאָך דאָראָהגאָא גע-קאָמטגן. דער דרייטט אם בונדע וואר שניידער. דיא דרייא מעגנער האבען מעדערדע מאָגג הינ-דורך דערדע עדהיטהיגטאָלל מט אויגאנדערע פּער-קעדטט אונד זיינע דיא בריידער דערדע אבגעגרייזט וועדערגעד שניידער דאס מעדבען צוגעדבט אין דאס הייז דעס מאָסטעל מאָזגס. פאָן דא צו שאוט בראָד-לער אונד עגדרעך אן זיין הייז נעבראָכט האבע. דאס מעדבען זיא הערהיגע פערשוואנדען.

דיא מאַרטיני-נעגעד.

דער 11-טע נאָוועמבער איזט דער מאַרטיני-טאג, אן יענעם דיא פּרעסבורגער יודענגעמיינדע דאס „פּ אָ ר ר ע כ ט" האט. פּיר דיא קאָנגלי-כע מאָפּעל דען אבליכען מאַרטיני נאָכזוכראאטט צו לעעפערן. אין הייער פאָלגגטען דיא 10 פּרעסבורגער דעם אלטען ברויכ אונד בראָכטט 10 פּרעסבורגע

איין נעגעד.

דיא רעדאַקציאָן אונד אדמיניסטראַציאָן בעפינדעט זיך Schiffmannsgasse 6, Budapest.

אינזעראַטע ווערדען בילליגסט בעריעכנעט.

ערלאונג

דער אונג. ראשטע קרייץ-לאנד.

סל.	נו.	סער.	סל.	נו.	סער.	סל.	נו.	סער.	
50	8	3139	50	17	1535	50	14	70	
19	50	3152	25	1000	1577	500	118	15	
100	86	3177	46	25		25	92	168	
50	23	3223	71	1000	1623	100	93	193	
25	86	3282	46	25	1685	36	36	372	
20	50	3558	58	100	1728	25	72	407	
94	50	3569	50	25	1737	50	25	414	
95	50	3573	50	100	1773	49	100	430	
25	50	3582	81	50	1803	5000	100	506	
55	50	3730	87	50		31	50	643	
4	50	3737	99	25	1928	39	50	722	
54	500	3757	25	500	2020	94	50	758	
10	100	3758	50	25	2085	23	50	791	
51	52	3760	25	50	2163	50	19	802	
74	25	3798	25	50	2297	86	50	952	
12	25	3802	31	50	2350	58	50	956	
28	25	3940	5	50	2360	25	8	1023	
32	50	3941	54	25	2368	25	58	1031	
5	25	3962	1	25	2437	67			
16	25	3972	89	25	2452	29		1093	
10	25	4023	84	50	2486	96		1118	
82	25	4119	36	50	2528	25		1127	
47	50	4128	22	50	2583	76		1141	
59	100	4131	50	500	2630	25		1142	
80	25	4259	23	100	2719	27		1207	
92	25	4311	11	25	2830	95		1242	
74	25	4341	74	50	2834	7		1353	
18	25	4396	73	100	2954	79		1362	
13	500	4439	86	500	3029	88		1369	
77	100	4445	5	100	3051	20		1371	
42	100	4562	13	500	3077	42		1378	
35	50	4645	25	4	3124	1		1395	
70	100	4690	1	25	3137	25		1504	
						9		1506	

נעשעפטסבעריכט.

מעסטער פריינ.

נעפרייטר-נעשעפט. אאן יייייצנן יאאר-דין צוקוא 190.000 מעסטר פעקסאס צום פריינ אאן 9.80—9.65 גולד.

קאאן 7,50—7.95 גולדען.

נעקאסט פוסטעוויאאר 7,00—7.40 גול. מאלט-וויאאר 9.25—10,25 גול.

תאאטר 6.70—7.00 גול.

קוקוריין 6.00—6.35 גולד.

רעסט קאאל —13.80—13.80 גולד.

לייזנאסטן 12.00 גולדען.

קלעזאסטן, אונגאריישע לוזערן 55,00 גולדען.

האנזאסטן 10.50 גול.

רעפסקיכן 6.75 גול.

ריבאל אאפזאלט יאפזייט —,45 גול. פער 100 קילאגראאם.

קנאפפערן אונגאריש פריימא 18,50—13,00 גולדען.

צוויגשקען נאאך פלוטען 25.00 פל. פער-בייש 16.52 פל. אם בוראפעסט.

צוויגשקען נאאך (לעקוא-) מאראנשיש 18.50 גולדען.

ריינישען 50—70 גול. יץ נאך קוואליטעט.

מאהן, נייטיר —,27 גול. בלייטר גול. 29.00—31 גולדען.

ערד-עפעל פער 100 קילאגראאם 2,20—2.50 גולדען.

הילזענפרוכטע: נאאך ווייסע באנען 9.50 12.00 פל. בייטע באנען 10.50 בי 11.00 פל. ווייצל 12.30—12.00 פל. נעשאקט 8.00—8.50 פל. ערבזען 10.00—10.50 פל. נעשאלט 13.50. לינזען 9.50—16.00 פל. יץ נאך קוואליטעט. הונט 7.90 פל. הונדעבוינען 11.50 12.50 פל. (אללעס פער 100 קילאגר.)

קומעטל 27—29 גול.

אנגר-ווייקן —.7 גול.

אונגלעם (הלב) 50,00—51,00 גול.

וואכס 00—00 גולדען.

מעהל-פריישע פער באללען צו 100 קילאגראאם אב בודאפעסט. נומ:

0	1	2	3	4	5	6	7	8	8½
30	18.80	18.50	17.60	16.50	15.50	14.50	13.60	12 80	11.30

גולדען.

קליי פ פינע 4.30 גול. נאאך 4.60 גול.

שפיריטוס. וואיזאאפ אן וואסזיין 32½,—33 קר. אן נאאס 32½ קר. אן קאנזום 33—,33 קר. פרעס-רעפזיר-שפיריטוס 35½,—35 קר. אאזאפ 35—,35 קר פער 100 ליטער-פרעצענט. אזוי אאך. רעפזיר אפזאפ.

מעטראל אנזאמלונגען אפטריקאנישע אונגערגאלדס 26.25 גול. פער 100 קילאג.

שפעצרייאאלען. עיקלי וואזאר 45.44 פל. פערם 43.50 פל. פלאט 41.50 פל. ווייסל-עוקר 46.50 גול.

וויאללן. דער נעאפאמאטאפ אונגר 9000 פס עונער, אונד צוואר 800 פס. פער מעטרלזיטן מוטוואללען 82—85 פל. 500 פס. פער נרינגנגרארוו שוירן 56—58 פל. 400 פס. פער מעטרל אינשוירן 68—70 פל. 400 פס. פער עכזנזוס-ווייטיר. ווייזל 78—80 פל. 250 פס. פער פרוס-ווייטיר. ווייס-פלי. אונד וואסטרוואללע 64—65 פל. — פס. פער עס. ווייטאלאנטיש ציאנא — — — פל. — אללעס פער 56 קילאג.

קאלבל-פרעל. בוייטע 9—12-ק 425—445 גול. נעגרינגטע 6—9-ק 365—375 גול. פער 100 קילאג.

פערלאונג

דער אונג. ראשטע קרייץ-לאנד.

סל.	נו.	סער.	סל.	נו.	סער.	סל.	נו.	סער.	
50	8	3139	50	17	1535	50	14	70	
19	50	3152	25	1000	1577	500	118	15	
100	86	3177	46	25		25	92	168	
50	23	3223	71	1000	1623	100	93	193	
25	86	3282	46	25	1685	36	36	372	
25	20	3558	58	100	1728	25	72	407	
94	50	3569	50	25	1737	50	25	414	
25	50	3573	50	100	1773	49	100	430	
25	25	3582	50	81	1803	5000	100	506	
100	55	3730	87	50		31	50	643	
4	25	3737	99	25	1928	39	50	722	
25	54	3757	500	500	2020	94	50	758	
10	50	3758	100	25	2085	23	50	791	
25	51	3760	25	50	2163	50	19	802	
50	74	3798	25	25	2297	86	50	952	
25	12	3802	31	25	2350	58	50	956	
25	28	3940	5	50	2360	25	8	1023	
50	32	3941	54	25	2368	25	58	1031	
25	5	3962	1	25	2437	67			
16	25	3972	89	25	2452	29		1093	
25	10	4023	84	50	2486	96		1118	
82	25	4119	36	50	2528	25		1127	
50	47	4128	22	50	2583	76		1141	
100	59	4131	50	500	2630	25		1142	
25	80	4259	23	100	2719	27		1207	
92	25	4311	11	25	2830	95		1242	
74	25	4341	74	50	4338	75	50000	1353	
18	25	4396	73	100	4341	79		1362	
13	500	4439	86	500	3029	88		1369	
77	100	4445	5	100	3051	20		1371	
42	100	4562	13	500	3077	42		1378	
35	50	4645	25	4	3124	1		1395	
70	100	4690	1	25	3137	25		1504	
						9		1506	

נעשעפטסבעריכט.

מעסטער פריינ.

נעפרייטר-נעשעפט. אאן יייייצנן יאאר-דין צוקוא 190.000 מעסטר פעקסאס צום פריינ אאן 9.80—9.65 גול.

קאאן 7,50—7.95 גולדען.

נעקאסט פוסטעוויאאר 7,00—7.40 גול. מאלט-וויאאר 9.25—10,25 גול.

תאאטר 6.70—7.00 גול.

קוקוריין 6.00—6.35 גולד.

רעסט קאאל —13.80—13.80 גולד.

לייזנאסטן 12.00 גולדען.

קלעזאסטן, אונגאריישע לוזערן 55,00 גולדען.

האנזאסטן 10.50 גול.

רעפסקיכן 6.75 גול.

ריבאל אאפזאלט יאפזייט —,45 גול. פער 100 קילאגראאם.

קנאפפערן אונגאריש פריימא 18,50—13,00 גולדען.

צוויגשקען נאאך פלוטען 25.00 פל. פער-בייש 16.52 פל. אם בוראפעסט.

צוויגשקען קנאפפערן (לעקוא-) מאראנשיש 18.50 גולדען.

ריינישען 50—70 גול. יץ נאך קוואליטעט.

מאהן, נייטיר —,27 גול. בלייטר גול. 29.00—31 גולדען.

ערד-עפעל פער 100 קילאגראאם 2,20—2.50 גולדען.

הילזענפרוכטע: נאאך ווייסע באנען 9.50 12.00 פל. בייטע באנען 10.50 בי 11.00 פל. ווייצל 12.30—12.00 פל. נעשאקט 8.00—8.50 פל. ערבזען 10.00—10.50 פל. נעשאלט 13.50. לינזען 9.50—16.00 פל. יץ נאך קוואליטעט. הונט 7.90 פל. הונדעבוינען 11.50 12.50 פל. (אללעס פער 100 קילאגר.)

קומעטל 27—29 גול.

אנגר-ווייקן —.7 גול.

אונגלעם (הלב) 50,00—51,00 גול.

וואכס 00—00 גולדען.

מעהל-פריישע פער באללען צו 100 קילאגראאם אב בודאפעסט. נומ:

0	1	2	3	4	5	6	7	8	8½
30	18.80	18.50	17.60	16.50	15.50	14.50	13.60	12 80	11.30

גולדען.

קליי פ פינע 4.30 גול. נאאך 4.60 גול.

שפיריטוס. וואיזאאפ אן וואסזיין 32½,—33 קר. אן נאאס 32½ קר. אן קאנזום 33—,33 קר. פרעס-רעפזיר-שפיריטוס 35½,—35 קר. אאזאפ 35—,35 קר פער 100 ליטער-פרעצענט. אזוי אאך. רעפזיר אפזאפ.

מעטראל אנזאמלונגען אפטריקאנישע אונגערגאלדס 26.25 גול. פער 100 קילאג.

שפעצרייאאלען. עיקלי וואזאר 45.44 פל. פערם 43.50 פל. פלאט 41.50 פל. ווייסל-עוקר 46.50 גול.

וויאללן. דער נעאפאמאטאפ אונגר 9000 פס עונער, אונד צוואר 800 פס. פער מעטרל-ציטן מוטוואללען 82—85 פל. 500 פס. פער נרינגנגרארוו שוירן 56—58 פל. 400 פס. פער מעטרל אינשוירן 68—70 פל. 400 פס. פער עכזנזוס-ווייטיר. ווייזל 78—80 פל. 250 פס. פער פרוס-ווייטיר. ווייס-פלי. אונד וואסטרוואללע 64—65 פל. — פס. פער עס. ווייטאלאנטיש ציאנא — — — פל. — אללעס פער 56 קילאג.

קאלבל-פרעל. בוייטע 9—12-ק 425—445 גול. נעגרינגטע 6—9-ק 365—375 גול. פער 100 קילאג.

בודאפעסטער בארזענפרייז אאם 10 נאוועמב.

לאנד.	קר.	סל.	
			לאנד.
אונגאריש	120	90	1854 לי 4 פרעצענטיג שטאאטסלאנד
אונגאריש	132	75	1860 לי נאטיג לאנד
אונגאריש	138	50	1860 לי אללג
אונגאריש	170	00	1864 לי שטאאטסלאנד צו 100 גולדען
אונגאריש	169	50	1864 לי צו 50
אונגאריש	169	25	קרעדיטלאנד
אונגאריש	110	—	דאנו-דאמפפשיפפאהרטס-לאנד
אונגאריש	113	40	אונגאר. פרעמיום-לאנד צו 100 גולדען
אונגאריש	111	75	אללג צו 50 גולדען
אונגאריש	110	25	פרייסאאל-לאנד
אונגאריש	124	25	וויענער קאמסטאללאנד
אונגאריש	127	50	פרעמיום לאנד צו 100 גולדען
אונגאריש	—	39	קאסא רעגולירונג
אונגאריש	24	00	פרעקנלאנד
אונגאריש	21	25	אינבארקער לאנד
אונגאריש	37	25	פלאאר לאנד צו 40 גולדען
אונגאריש	18	50	קונלעווייטש לאנד „ 10
אונגאריש	19	25	קראפזיר לאנד „ 20
אונגאריש	—	40	אונגר לאנד „ 40
אונגאריש	36	50	מאלאסי לאנד „ 40
אונגאריש	20	00	רודאלפסלאנד „ 10
אונגאריש	52	00	פאלס לאנד „ 40
אונגאריש	23	20	אלגעמיינע לאנד „ 20
אונגאריש	48	60	סט. נינאאס לאנד „ 40
אונגאריש	24	00	פאאסטריטיר לאנד „ 20
אונגאריש	27	25	וואלדשטיין לאנד „ 20
אונגאריש	40	00	ווינדישגרעטץ „ 20
אונגאריש	23	75	לאנאכער לאנד „ 20

ווערטה-אאפזעץ.	קר.	סל.
אונגאריש אאדרעסען „ 6%	120	90
אונגאריש אאפזיי-רענטע	85	40
אונגאריש נרונדענטאסטענג	101	00
מעפטעל-נאאמאטר	99	25
ווענגעגריינישע	99	25
נאאריישע	—	100
	99	25
אונגאריש אייזענבאאן-אנלעהען	139	25
וויענערגאס-אבלאזונגס-אנלעהען	97	75
אסאאריש רע אונגאריש נאאנקענקר.		
דיס-אוסאאמט צו 5% פרעצענט	102	25
רעסטע רע אונג. דיאאסט.-נאאנ צו 4½%	101	00
רעסטע אללגעמ. נאאנקענקרעדיט צו 4½%	98	50
רעסטע צו 5 פרעצענט	101	00
רע אונגאריש-נאלעישען	160	00
רע נאריאסאאמט	91	50
אסטערייכיש רענטע-אקציען	277	80
אונגאריש קרעדיט-אקציען	277	00
סטרעיטש, 3% אוליגען	83	00
נעלד-פריינ.		
בלייבן-אשא	—	100
וולקאסיי	5	74
אסטערייכיש-אונגאריש 8-וולדיגן-נאלד.		
שטיק (20 פראנקס)	9	60
נאפאליאנאר	9	60
דייטשע רייכסבאנקנאטען	59	20
20 מארק-שטיק	11	84
רוסישע אסטערייכיש	1	17

פרוכטפרייזע דער קארזראללע אאם 10 נאוועמב.

לאנד.		סער 100 קילאגראאם	פרוכטסאאמען	לאנד.		סער 100 קילאגראאם
אונגאריש		75		אונגאריש		75
		76				76
		77	קאאן			77
		78	7.50—7.90			78
		79	9.25—10.25			79
		80	נעיסטע מאלען			80
		81	7.40—7.00			81
			נעיסטע מאטטער			
			6.70—6.95			
			6.00—6.30			
			5.25—5.50			
			6.80—7.10			
אונגאריש		75		אונגאריש		75
		76				76
		77				77
		78				78
		79				79
		80				80
		81				81

פראנסע. אב דער דענן דיעזע אללע געמעלדעט האבען? דער אבער שטארטיפפסאגן מהאים אנט־ווארטעט איהם. דאס ער נור איין אללגע־מיינעס נעזעפץ הענגען, וואנאך דער דיא אנ־קאמפענדען פרעס־יען צו עמפדעגן האבען; אב דס ליעט פאן דיעזער אדער יענער קאנפעסיאן זיינן דארנס אוב ער זיך נכט צו קומפערן. דער שטארט רעפרעזענטאנט ארמן אאפסער אבער פראנאסע פיסס. אב ער פיעללייכט אין איינענגס יזודענמעלד אמט האבען מאכטע? — דיא אנדערען פערטרעטער אבער לאכטען איבער דען גע־עללטען פוסס.

* (צום „פינגעטלעשען־שטאנדאל) וויא „נעמעטע אישאנ־פער־נומס, זאלען דאנ אזאיהדל פאר דער פאליציא, אלס אויך פאר דעם אנטערזוכונגסרישטער אבנע־לעגטען איסטאנען יזוליזם ווילקענס. דעם בוכדרו־קערס דעם „פינגעטעטענס־ווערד שווער בע־לאסטענד פיר יזוליזם ווערדהאוא ליטען. אבער ניי־ערליכע אנטערשלאנגונגען ערפרדס דאס זולבע בלאפס: דער ראצקעטעער גרינדבעוטצער נעטסאר־רוסטיש איבערנאס פאר מאנאסען יזוליזם ווער־האוא איינגען בעראב פאן 17 פל. 45 קר׳ צו נוט־מען דעם נרעדיהאראר קאנגלסטען קאלאפאן פעצעלר. לעפצטענס־ דאס דער דיעזע בעפראב, וויא דיעס אוים דינגס שרייבען הערפאדנדס. בין צור שטונדע נכט ערהאלטען. פערנער האט דער דעב־רעגינער איינאנגער קארל האנפאלטיש דען בע־טראב איינער אמפטונג פיר דאס אראנ־דענמאל 8 פל. דער רעדאקציאן דעם „פינגעטלעשען־איינ־נעאנדס, וועלכער בעראב נרייבפאלט דיינער בע־שטמונג נכט צוגעפרדט ווארדע. שליעסליך האט נאבריעל דושנטשין אוים ליפפאנ־סענס־מיכלאפ פיר דיא פשאנקען 5 פל דעם „פינגעטלעשען־איינ־נעשיקט; דיעזער בעפראב ווארדע נכט אינמאל אין דיא אפטיזיעל איפפענאפפענטלי — מיט בעצוג אויף דיא איינגאבע זולוס ווערהאוא־ס אן דען קאנ־נעליכען נעריכטהאף ערקלערט צאלמאן אלאה־דאס דיא בעדיינונג. ער ווערע אוים דער אדטס־נטפראציאן דעם „פינגעטלעשען־ענטלאפסען ווארדען אבלעשענדע אנזוהרה אזוס. ער וואר אביראבהיפס נעמאלס ביא דעם נעגאנגענען בראפ־טע אנגעשעללט. זאנדערן האלף נור אוים פיינען שטיקען דעם לוהזיג ווערהאוא, וא אפט ער ליטט דאצו האפטט אונד איהן דער נעגאנגענע דיעסבע־צעיליך ערוונטפט. אום בעצעיליך דער בעדיינונג.

* (איין קאמפף מיט ניהי־ליסטען) אוים אקטכא ווירד פאם 10. די בע־דיינטטע: אן דער נאכט צום 5 נאוומטעלר פאנד אומריס דער רוסטשען שטאדט בארקאו אין קאמפף צווישען בעווהאפפענטען ניהיליסטען אונד עבעע־אללס בעווהאפפענטען פאליציא. אונד נעריכטבט. בעאמטען שאוטט. דאס קאמפף דער פארהיהא־נגראנאא וואלא־ בריינבע ווידדער אינגאל נעגלד. אונד צו דיעזעס צוועקע בעאוטפראגטט עס זיינע בארקאנע נעגאנגען. ביא דער ערסטען בעסטען נעלעגענהיט דיא צווישען בארקאו. טשו־נוטו אונד קופאנסק פערקעהרענדע נעלדפאפט צו בעריינען. דיא בארקאוער ניהיליסטען טראגען אאפאר אללע נאפהונגען פאר־בעריישונגען אונד בע־שטטמטען דיא אויסזהרונג דעם רוייבעס פיר דען אבענד דעם 5 ד׳. דיעזער אלאן דער נהיליסטען וואנדדע אבער פאן אינעם אהרער נענאסען דער פאליציא פערראטהען, אונד אויף דיעזע טראף איה־רע פארבעריישונגען. אם אבענד דעם 5 ד׳. וואנדדע דער נעגד־פאמטוואנען אנשאאטט וויא נעוואהנלעך מיט צווייא, מיט פיער שאארקען אפפערדען בע־שאאנטט אונד מיט צווייא בעווהאפפענטען פאפטיל־לאגען צום שטעדע דעם בעגאלאלה בעווהאפפענטען קושפערס בעקוטצט. אובערדיעס אפלגטען דעם וואגען אין אינגער עגמפרענונג צווייא פאליציא־בעאמטטע. דער בארקאוער קרייזרישטער. דער בור־גערמייסטער. דעססען שטעללפערטרעטער. אללע בעריישטען אונד בעווהאפפענטע. דער פאסטוואגען פוהר ביא נעוואפפענטע. פאן בארקאו אם 9 אוהר אבענדס אב. אונד קרם וואר ער אבערמאל אין אדטס־אנגאלע אונד אוהר אדהרעדיזטס דריא שטטס אבגאבען. דא שטי צטען פאם ביידען יזיטען דער שטאאטסן עטוא דעבען אנזיזוידזען הערבריא. אונד וועהרענד אינגע דען וואנגנקאפפטען פאן הינטען דם הארקען צו בעאר־בעטטען אפגענען. שאפ־טען דיא אנדערען אויף דיא אפפטזילאנגע. אבער אן דעמזעלבען אינגענבלק אילטען דיא אבען ער־וועהנטטען בעגאלטטער הערבריא. אונד נון בעגאנגן אין קאמפף מיט דען ריייבערן. פאן בידדען יזיטען וואוהדען צוהלרייכע רעוואלווערשטטס אבגעגע־בען. וויא־ביא פערהעדע פערדדע נעוואפפענטן וואוד־דען. עגדלוך מטטטען דיא ריייבער דער אבערמאכט ווייכען. אויף דער פלוכט וואוהדע אינער דע־זעל־בען פאן דעם בירגערמייסטער. שטעללפערטרעטער אינגענהאלטט אונד ערגריפפען. ער וועהרטטע זיך אבער מיט אללער קראפט אונד פערטאבטע זיך. אבגלייך ער פערוואונדעט וואר, צו בעפרייען. ער ליקף דער הערזוגן נאך 34 שטטטט, שאפפטען אבער אונד שטרייצטע וואאפטטען. אללדער בירגערמייסטער שטעללפערטרעטער אונד דער קרייזרישטער הער־בארלשען, נאב ער לייגענד אויף דיעזעלבען נאך צוויא וועהלהערשטטס אב. אהנע צו טרעפפען. ער וואהדדע ערגרייפפען אינ־ נעפעטטעלט. אבער פאפטצליך שאאר־בע ער. דער האמטטע קוראע פאההער נטפ נענאמטען. דער פאפטוואגען פוהר נון נאך דער נעבטטען שטאטצאן. וויא דא נללדער אבגעלעפערט אונד פערוואהדט וואהדדען. דאנן אויזדטע מאן פאן דער אבגאלאיר נאוטרעטע אונד באם אם מיטטעריישע הלפן. באלד ראיזע עדשען אויף דעם טהאאטרע דער רעגיטענטס קאמטאנ־דאם דעם בארקאוער קאוקנ־רעגיטענטס מיט 60 קאזאקען אונד ענדעטע דיעזעלבען נאך אללען רוכטונגען אוס. אום דיא ריייבער אויפצוהכען, אבער נירגענדס וואר אינע שטאדט אנד פינדן. דער נעגאנ־מעטע ריייבער איזט שטערטטס אונד פיין נייקלי־דעט. דאס ריינע וויטטע העמד. דיא עלעגאנטע האלז־בינדע אונד דיא פינגן ווייסען הענדע צייגען, דאס גאר בעטטטערען נעזוהללשטאאטטקאמטטע נעדאר־טט. אין דען מאטען דעם אקטס דעם עטאפטטעטען פאאט מאן נעכטס וואאטען אינע נעריעטע, מיט הול־פע דעריען מאן אין דיא אבגיינגן נענאסטען דעם נעטאפטעטען צו פינדען דאפפט.

* (אין אמפטע מיט ניהי־ליסטען) אוים אקטכא ווירד פאם 10. די בע־דיינטטע: אן דער נאכט צום 5 נאוומטעלר פאנד אומריס דער רוסטשען שטאדט בארקאו אין קאמפף צווישען בעווהאפפענטען ניהיליסטען אונד עבעע־אללס בעווהאפפענטען פאליציא. אונד נעריכטבט. בעאמטען שאוטט. דאס קאמטע דער פארהיהא־נגראנאא וואלא־ בריינבע ווידדער אינגאל נעגלד. אונד צו דיעזעס צוועקע בעאוטפראגטט עס זיינע בארקאנע נענאסטען. ביא דער ערסטען בעסטען נעלעגענהיט דיא צווישען בארקאו. טשו־נוטו אונד קופאנסק פערקעהרענדע נעלדפאפט צו בעריינען. דיא בארקאוער ניהיליסטען טראגען אאפאר אללע נאפהונגען פאר־בעריישונגען אונד בע־שטטמטען דיא אויסזהרונג דעם רוייבעס פיר דען אבענד דעם 5 ד׳. דיעזער אלאן דער ניהיליסטען וואנדדע אבער פאן אינעם אהרער נענאסטען דער פאליציא פערראטהען, אונד אויף דיעזע טראף איה־רע פארבעריישונגען. אם אבענד דעם 5 ד׳. וואנדדע דער נעגד־פאמטוואגען אנשאאטט וויא נעוואהנלעך מיט צווייא, מיט פיער שאארקען אפפערדען בע־שאאנטט אונד מיט צווייא בעווהאפפענטען פאפטיל־לאגען צום שטעדע דעם בעגאלאלה בעווהאפפענטען קושפערס בעקוטצט. אובערדיעס אפלגטען דעם וואגען אין אינגער עגמפרענונג צווייא פאליציא־בעאמטטע. דער בארקאוער קרייזרישטער. דער בור־גערמייסטער. דעססען שטעללפערטרעטער. אללע בעריישטען אונד בעווהאפפענטע. דער פאפטוואגען פוהר ביא נעוואפפענטע. פאן בארקאו אם 9 אוהר אבענדס אב. אונד קרם וואר ער אבערמאל אין אדטס־אנגאלע אונד אוהר אדהרעדיזטס דריא שטטס אבגאבען. דא שטי צטען פאם ביידען יזיטען דער שטאאטסן עטוא דעבען אנזיזוידזען הערבריא. אונד וועהרענד אינגע דען וואנגנקאפפטען פאן הינטען דם הארקען צו בעאר־בעטטען אפגענען. שאפ־טען דיא אנדערען אויף דיא אפפטזילאנגע. אבער אן דעמזעלבען אינגענבלק אילטען דיא אבען ער־וועהנטטען בעגאלטטער הערבריא. אונד נון בעגאנגן אין קאמפף מיט דען ריייבערן. פאן בידדען יזיטען וואוהדען צוהלרייכע רעוואלווערשטטס אבגעגע־בען. וויא־ביא פערהעדע פערדדע נעוואפפענטן וואוד־דען. עגדלוך מטטטען דיא ריייבער דער אבערמאכט ווייכען. אויף דער פלוכט וואוהדע אינער דע־זעל־בען פאן דעם בירגערמייסטער. שטעללפערטרעטער אינגענהאלטט אונד ערגריפפען. ער וועהרטטע זיך אבער מיט אללער קראפט אונד פערטאבטע זיך. אבגלייך ער פערוואונדעט וואר, צו בעפרייען. ער ליקף הערזוגן נאך 34 שטטטט, שאפפטען אבער אונד שטרייצטע וואאפטטען. אללדער בירגערמייסטער שטעללפערטרעטער אונד דער קרייזרישטער הער־בארלשען, נאב ער לייגענד אויף דיעזעלבען נאך צוויא וועהלהערשטטס אב. אהנע צו טרעפפען. ער וואהדדע ערגרייפפען אינ־ נעפעטטעלט. אבער פאפטצליך שאאר־בע ער. דער האמטטע קוראע פאההער נטפ נענאמטען. דער פאפטוואגען פוהר נון נאך דער נעבטטען שטאטצאן. וויא דא נללדער אבגעלעפערט אונד פערוואהדט וואהדדען. דאנן אויזדטע מאן פאן דער אבגאלאיר נאוטרעטע אונד באם אם מיטטעריישע הלפן. באלד ראיזע עדשען אויף דעם טהאאטרע דער רעגיטענטס קאמטאנ־דאם דעם בארקאוער קאוקנ־רעגיטענטס מיט 60 קאזאקען אונד ענדעטע דיעזעלבען נאך אללען רוכטונגען אוס. אום דיא ריייבער אויפצוהכען, אבער נירגענדס וואר אינע שטאדט אנד פינדן. דער נעגא־מעטע ריייבער איזט שטערטטס אונד פיין נייקלי־דעט. דאס ריינע וויטטע העמד. דיא עלעגאנטע האלז־בינדע אונד דיא פינגן ווייסען הענדע צייגען, דאס גאר בעטטטערען נעזוהללשטאאטטקאמטטע נעדאר־טט. אין דען מאטען דעם אקטס דעם עטאפטטעטען פאאט מאן נעכטס וואאטען אינע נעריעטע, מיט הול־פע דעריען מאן אין דיא אבגיינגן נענאסטען דעם נעטאפטעטען צו פינדען דאפפט.

וויליזם ווערהאוא־ס, דאס אין אבווזענהיט זיינעס ברודערס וויכטיגע דאקומענטע אן דער אדטס־נסטראאציאן אונטערשלאגען ווארדען אונד, איר־מהטערן פאר־צוביינען. ערקלערט אלאה אויך, דאס ער אם 8־טען אקטאבער, דאהער נאך פאר דער אבריייזע לודוויג ווערהאוא־ס, צום לעטצטען מאל אין דען לאקאלטעטען דעם „פינגעטעלע־שען נעזוזען.

* (האנדעלס נאכריכטן) דא אים האנדעל מיט צווישבשלאגען אין גאסט פערטיג־דענהיט אבליך וואר, זא האט דיא בודאפעסטער פראהוקטענבאריז אינע רענגעלונג דעם צוועטש־קונגהאנדעלס בעשלאסען. דיעזע בעשטעהט דארין, דאס פאן דאס הייזיגער פעסטונג אויף אין צאלדפפס סעריבישע צוזטטשקען 132 שטיק, אויף באסנישע 129 שטיק צו רעכנען זוינ.

* (יסטשטיזיודען אן אויסט־ראליען) דאס הילפסקאמטטע אין לאנדאן האט דיינער צייט אויך נאך אויסטראליען רוסיש־יידישע אייזאנדערער פערשטיגט. אונד אדהנען דארט בא־דען צום בעארבייטען אנזייזען לאסטען. אלס צייכען דאס עס אדהנען דארט נוט נעהט. האט אינער פאן אדהנען פאר־יינע וואכטע שאן דיא פרסטע ראטעצאה־לונג אן דאס קאמטע אינגעשיקט. דורך דיעזע קלי־נען ראטעצאהלונגען קאמטען דא נאך אונד נאך אן דען בעזוטטע פאן הוזן, האף אונד עפרדד.

* (שטאקערן לאנדאן) ווירהאבען אן אונערער לעטצטען נטטטער בעריישט מטנגטטהילט. דאס דער בעלילר האפפטרעגער אטטאקטערן נאך לאנדאן נעריישט זיא. אם דארט אי־נען פארטאג צו האלטען. דיעזען פארטאג אוהלל־טע ער אים זאנגנאנטען „מאשטנהוזיז אכהאל־דען. דאס אים אום דער הערענהויזע. וויא זיך דיא עד־לען עגגלישען לארדס נעוואהנליך בעריאאטטעלן, ווענן אירגענד עטוואס עדלעס נעשעהען זאלל. אונד וויא אויך דאס הילפסקאמטטע פיר דיא רוסטשען יו־דען דיינע צוגעשטאנדען נטטט האטטע. דער לאדד־מאאר (אבטע־בירגערמייסטער) פאן לאנדאן האט נון דעם הערען שאקער דיא עדלעבנים עגטצא־נען. דיינען פארטאג דארט צו האלטען. וויל עס בעריעזען אויזן. דאס שאקער יזדענהאס פרעדיגט. אונד דיא האכטטע אטטס־מאלזאן דער שטארט נכט זאלבע הע־צערייא דארט נכט צונעבען קאנען.

אונד פאן מערערען עגקלען אויסרונגע. זיין וזוהטייכט לעבען בשלאס.

דאס דער אלטע בחור מיט אים אוהם נעגאנגען, דיא מא־נן דער פארגאנגונג. וא דיא דער עהרען מיט אוהם שהיול־טע, אונד וועגנע וואכנען נאך דעם מארע דיינען רבי שטארב — ווייר בירגען עס קרם צו בעטערקען. יוסף בעווירקטע עס, דאס אוהם זיין נאאב צו מיסען דער רבי בעריישטע וואורדע.

דער בוכהעזולדער ביוך אבער מיט זיינער עהרענהלטטע נענ דען זינע אללעס פארשטיט מיט נאטטען אויף אללע. דער פראנצאיזיש נעוואנדטע מיט נאטטען אונד קנד נכט מיט־דער. אבער אים נאאבע דער וועלט.

יוסף פאלנטע זיינעס אאטער אין דיינען עהרען — אבער דיין רוהם נטטטעע נכט אם דען זיינען פאטטרס. דא אר אוים יענער דראגנעיים זיינער יענגנד אינע טיעפע אב־ניינונג נענגן דאס שריבען פאן סטרס אין דך נכט אי־בעזוינגן קאנגטר, וואבאלר ער צים שריבען דיא פערדר אן דיא האנד נאהם.

זא אוים פאן אללען פרינאנגע, דיא ווער היער נאנג־טען, נור דער נאטע נאטע דעם רבי זון טוב אללער מיט רוהם אויף דיא נאכוולגע נעקאטטען, וויא אן הייסט: „וכו׳ צדיק לברכה ושעים ירקב״ דאס אנדענקען דעם פראטטען בליבט אים נעזוגענגעטען אנ־דענקען, דער נאטע דער באגען אבער פערשולט. וואס זא ערקלערט ווירד: דיא נאטען אברהם, משה, דניאל אונד דערגלייכען, נעבען עלטערן אהרען קינדערן ביז אויף דען הייטיגען טאג: דען נאטען בלוט, קרח האט קיין מעגש מעהר. יא דען נאטען דעם נרוזאטטען קאיזטרס נערא (גרוזן) נעבט מאן האפטטענס אויגעס הונדע!

---

* (איין קאמפף מיט ניהי־ליסטען) אוים אקטכא ווירד פאם 10. די בע־דיינטטע: אן דער נאכט צום 5 נאוומטעלר פאנד אומריס דער רוסטשען שטאדט בארקאו אין קאמפף צווישען בעווהאפפענטען ניהיליסטען אונד עבעע־אללס בעווהאפפענטען פאליציא. אונד נעריכטבט. בעאמטען שאוטט. דאס קאמטע דער פארהיהא־נגראנאא וואלא־ בריינבע ווידדער אינגאל נעגלד. אונד צו דיעזעס צוועקע בעאוטפראגטט עס זיינע בארקאנע נענאסטען. ביא דער ערסטען בעסטען נעלעגענהיט דיא צווישען בארקאו. טשו־נוטו אונד קופאנסק פערקעהרענדע נעלדפאפט צו בעריינען. דיא בארקאוער ניהיליסטען טראגען אאפאר אללע נאפהונגען פאר־בעריישונגען אונד בע־שטטמטען דיא אויסזהרונג דעם רוייבעס פיר דען אבענד דעם 5 ד׳. דיעזער אלאן דער ניהיליסטען וואנדדע אבער פאן אינעם אהרער נענאסטען דער פאליציא פערראטהען, אונד אויף דיעזע טראף איה־רע פארבעריישונגען. אם אבענד דעם 5 ד׳. וואנדדע דער נעגד־פאמטוואגען אנשאאטט וויא נעוואהנלעך מיט צווייא, מיט פיער שאארקען אפפערדען בע־שאאנטט אונד מיט צווייא בעווהאפפענטען פאפטיל־לאגען צום שטעדע דעם בעגאלאלה בעווהאפפענטען קושפערס בעקוטצט. אובערדיעס אפלגטען דעם וואגען אין אינגער עגמפרענונג צווייא פאליציא־בעאמטטע. דער בארקאוער קרייזרישטער. דער בור־גערמייסטער. דעססען שטעללפערטרעטער. אללע בעריישטען אונד בעווהאפפענטע. דער פאפטוואגען פוהר ביא נעוואפפענטע. פאן בארקאו אם 9 אוהר אבענדס אב. אונד קרם וואר ער אבערמאל אין אדטס־אנגאלע אונד אוהר אדהרעדיזטס דריא שטטס אבגאבען. דא שטי צטען פאם ביידען יזיטען דער שטאאטסן עטוא דעבען אנזיזוידזען הערבריא. אונד וועהרענד אינגע דען וואנגנקאפפטען פאן הינטען דם הארקען צו בעאר־בעטטען אפגענען. שאפ־טען דיא אנדערען אויף דיא אפפטזילאנגע. אבער אן דעמזעלבען אינגענבלק אילטען דיא אבען ער־וועהנטטען בעגאלטטער הערבריא. אונד נון בעגאנגן אין קאמפף מיט דען ריייבערן. פאן בידדען יזיטען וואוהדען צוהלרייכע רעוואלווערשטטס אבגעגע־בען. וויא־ביא פערהעדע פערדדע נעוואפפענטן וואוד־דען. עגדלוך מטטטען דיא ריייבער דער אבערמאכט ווייכען. אויף דער פלוכט וואוהדע אינער דע־זעל־בען פאן דעם בירגערמייסטער. שטעללפערטרעטער אינגענהאלטט אונד ערגריפפען. ער וועהרטטע זיך אבער מיט אללער קראפט אונד פערטאבטע זיך. אבגלייך ער פערוואונדעט וואר, צו בעפרייען. ער ליקף הערזוגן נאך 34 שטטטט, שאפפטען אבער אונד שטרייצטע וואאפטטען. אללדער בירגערמייסטער שטעללפערטרעטער אונד דער קרייזרישטער הער־בארלשען, נאב ער לייגענד אויף דיעזעלבען נאך צוויא וועהלהערשטטס אב. אהנע צו טרעפפען. ער וואהדדע ערגרייפפען אינ־ נעפעטטעלט. אבער פאפטצליך שאאר־בע ער. דער האמטטע קוראע פאההער נטפ נענאמטען. דער פאפטוואגען פוהר נון נאך דער נעבטטען שטאטצאן. וויא דא נללדער אבגעלעפערט אונד פערוואהדט וואהדדען. דאנן אויזדטע מאן פאן דער אבגאלאיר נאוטרעטע אונד באם אם מיטטעריישע הלפן. באלד ראיזע עדשען אויף דעם טהאאטרע דער רעגיטענטס קאמטאנ־דאם דעם בארקאוער קאוקנ־רעגיטענטס מיט 60 קאזאקען אונד ענדעטע דיעזעלבען נאך אללען רוכטונגען אוס. אום דיא ריייבער אויפצוהכען, אבער נירגענדס וואר אינע שטאדט אנד פינדן. דער נעגא־מעטע ריייבער איזט שטערטטס אונד פיין נייקלי־דעט. דאס ריינע וויטטע העמד. דיא עלעגאנטע האלז־בינדע אונד דיא פינגן ווייסען הענדע צייגען, דאס גאר בעטטטערען נעזוהללשטאאטטקאמטטע נעדאר־טט. אין דען מאטען דעם אקטס דעם עטאפטטעטען פאאט מאן נעכטס וואאטען אינע נעריעטע, מיט הול־פע דעריען מאן אין דיא אבגיינגן נענאסטען דעם נעטאפטעטען צו פינדען דאפפט.

דעם שטערבנדען. דיעזער אבער ווייסט וויא אין קינד, אומאפטטע דיא האנד דעם רבי אונד מוראלעלע פיעלע ווארטע דער בטטטע אום פערנעטונג, אונד פיעלע דער רייס.

דער רבי בעשטיטטיגטע איהן, אבער עס ליעס מטנ־דעל נכט רוהען, בין ער אים זיין נאנצעס הערץ אויסגע־שטטקט אונד אללעס, וולכעס אים אויסטר מעהר פיר־ווענדער קראפט אונד שאפקענדע צונג אויסגעשפרא־כען. —

ווער וואללען אינען שליטר ווערטען אבער דיעזע ערהעבענדע שטונדע, וואס מנעמלך דעם רבי אפפענבארט וויא דיעזער מיט בעגייסטערונג דיא מאפטטענגען דער רב־ליינען פאר אים עגפאלטטעט, אונד דיא אלטע אלאטו־דשע פערהיטטנג. „אם דער טאג פערוואהנעס, אים אונס הערץ ענקטט. מנדער פיעלטע זיך ערקוקקס אונד ערהאבען, אונד דיא בטטטטקיס דעם שטערבענס וואר פאן אים נענאמטען.

נאכדעם נאך דער רבי אן זיינעס לאנגער נעבעטטע, ליעס ער יוסף אונד רבקה אינטרטעטען. דיא מוטטטר דיכט אן אים הערצאנטרטען; דאנן פאר־אינגטע ער אהנע הענדע — אונד לענטע זיינען פאטטרטנגען אויף אהנע הייטטער.

ווענג שטונדען נאך דיעזער לעטצטען אנרוהנד זיינעס לעבענס ווארדע ער מנרעל אויף דיא זייטע, — שטיפקעט זיינע פטטע אוים אונד עגטשליף דאנפט.

נאלד האטטע דער רבי זיינע אנגעלעגענהייטען נע־ארדנעט; פיר טעלילס טטטע זיינען קינדערן, צו דענען זיך יטעטע אויך רבקה צוגעלטט, שטארט אונד לאנד, וווא ער נעלטטטען. נכט לאנגע אונד הער זיההען איהן אויף דעם, דאטאלט בערטטנדטטטן אונד אנגעזוהנטטטטן לעהר־שטוהלע צו קראכן, וווא ער אין אינעם הארטן אלטטר,

שטאפּגענוג דען מאיסטעטען אונד דען קראַ־פּרינצעג־מאַרע.

דען אורשפּרונג דיעזעס געבריוכעס ווייס מאַן ניכט מיט נעוויסהייט אנצוגעבען. אַך איינער מיינונג זאָל ער אוראַלט זיין, אונד שאָן עקסיסטירט האבען. אַלס אַן אונגאַר־קאָניג אוים דעם הויזע אראַפּ רעניערטען, איינמאָל, אַלס דיא ווילדען מאַרען אים לאנדע ווייטסטען, זאָלל זאָגאַר אין נס געשעהען זיין. וואָרוהך עס מאָגליך וואורדע, דיא גענוג דורך דאס פּינדליכע לאנדער אין דען האָף דעס מאָגנוס גאָלל. נאָך איינער אנדערן מי־נונג זאָלל קאָניג קאַרל דער 6 טע אים מאַרטיי־מאַנג אין פּרעסבורג געוועזען זיין, אונד דיא מאַן קיינע נאָגז אין־פּרייבען קאָנגטע, וו לייפּערטיג דיא יודען 6 שאָגע אַפּטעטע גענוג פּיר דיא קאָזער־ליבע מאַפּעל, וואָפּער אדהנען דער קאָזער דאס פּאַר־רעכט נאָב. אַלס אוראַלע דיא מאַרטיי־נאָגז זיי אי־בערריינען. דיא קאָזערין מאַריא מהערעזיא וואר איינע צו פּראָטעסט געגען דיא אוראַלטע אַלטע דען יודען דיא אריינגיינג ערשטיילט הייסטע; דעראַלב מוסטען דיא אינבערבריינגער דער גענוג אדהיע אנדערדע אַן איינע שאַנגיטע וואָנד ריכטען, דינטער וועלכער דיא פּראָטעסט דען יודען אין דיא שטעדט, דען אַלטען אוראַלטע אין — עגלליכע אַלטע אונד אַלטע מיילען לאַנג וואר, אונד אַן דעם זיך דיא שאַפּטאַפּאַ־ראַציאָן. אַללע פּריינג, אַלס דיא פּיעריינער, מיזענגעדע אַן אַלטע אַלטע אַפּטהעלאָנגע פּריוטאַפּטע־ראַ־נען בעטשיליגטען. נאָך דעם לאנדטשעג דעם גע־פּיערטען, דער אַם באַלקאָן אים דיא הולדיגונג דער אַלטען־בערגע־ריגיערונג עגאַנגען.

איינע דעפּוטאַציאָן דער דייטשקאַרען דער זיר־אַסטליכען אונד דער פּעטעראַפּאַלטאַט־איזענבאַהנ־געזעלשאַפּטען, בעשטעהענד אַס סיר עדואַרד וואַסקינס, לאָרד בראַבורנע, לאָרד האַמפּטעלדן אונד אַבען, שפּראַך שפּעטער אַר אונד איבערריכטע מיר מאַזעס אייגען אין נאָלד געאַפּאַסט אַפּפּאַר־טו. דאס איזט אין אין איינבען. דאס ער אַלדע באַהנען בעגעטצען קאָנג, סיר מאַזעס. דער דאַרייס בעתאַר־טע, דיא הערען שטעהענד צו עמפּפאַנגען, ער־וויידערטע אין לענגערע־ערדע אין דיא אייהם אַ־בערריכטע אַרדרעסע. עריוועגטע דיינע פּיעלען רייזען, דיא איהן דייערטהאַלט נאָך ירשלים גע־פּיהרט האַפּפּען אונד באַם דאַס דערען שלוס־סע. דיא מאַנען אדהרען פּריינדען זאָגען. „דאס זיא קיינען אלטען מאַנן גזעזעהען העפּפּען, דענן ער אַלס ער אנפּינג, דיינע הערטע זיא פּיהלען צו לאַסטען אונד אוהר דען אוינשטאַלט אין דיינען שלאָסטע דורך פּיוזעגע קרענקונגען צו פּרעבּיסטען. אוהר אוסטראַפּפּ דיא האַפּפּטען נעגטסטע פּרעטענדענטען. ווענן דאַ דיא אוהר ערגעבע, וואַכטע דיא מאַסס מאַן אונד נאַכט, אום נור דער נעוואַלט אונד ליסט נכט צו עלידיגען. ענדליך האָב ער אין, אוהר פּאַרצוזטעלנלן, דאס דיא הערען אדהיע אַס־פּרעס אונד אַלדע אוהרע לוהרבעגגעגנעפּפּטען מאַן אוהר אַלדען אבהנגנג, שלידיגטע דאס שיקזאַל דעזעלבען מיט נעדעליכען פּאַרבן אונד באַם דאַס אוהר דיא בעפּרייאונג דער אוהרענען אַלס פּריין אוהרע ליעבע אין אוהר אַלס דיא אינג־פּרוא בליטס פּעסס: אוהר מאַסטע ווידע יעדענאַלדס פּאַרציהען צו שטעבען. אַלס זיא נעשטעהט צו וויסען, אונד אוהרע רעכטע אין־בראַטע אוהר, דער אַלע שאַרע פּרייזוגעבען, זיא אַן אויך אין דעם האַפּפּטען פּריזזע וויללען.

דא, אין דען האַפּפּטען נאַהטען, וואַרנט זיך דאס שיקזאַל אונד קאָנגע דיא אוגנגד דעם עלדרענשטיהונג סעדרעגנס מיט זיינ. נאָליך נאָך דעם שטורעג דעם מיטס פּפּ אַרטשלאָסס דער נעוואַרדע אין אינגליכ אינגען אַפּפּלאַיאַנסעהר; דאס נעטטער דעם לוסטשלאָסטס אַפּפּ נעטע זיך אונד ליעס אין גלעקליכעס נעשטאַרבאַר הערדיך צור פּרייהיט.

יעטצט וואר עס, וזא יוסף פּיעליך צו וויינען פּאַ־סער פּראַס אונד שפּראַך: „מאַטער! נון הערדע נאָך אי־נער אויך דיינע רעקלאַמע, נאָך אייגער אויף דיין וויידער־ווענען — אויף דאס וויינ זעעלע אלטער פּראַ־אַ אויך אונד דעם אוקרוזעלל עדעבען. מאַן דעם וזא נעקאָמענען? עס אוים קיינע שטורע דער נעראַכטס. דיא בעגלייטער, מין מאַטער, דער מיר שטעטס האַנדס. עראַבענגעס לעדערבלוד וזאר, וכטער פּינדע אין דיך אויך דיר דער אַנדער אוישטוב אונד צאַנגען — עס אוים מינ־מהלנגען אונד דער שטעדטע, דער דייטער הערדס. דער מאַן מאַנ צו מאַ אַן קראַפּס פּערלאָר, אונד דעסטען נייס מאַפּס נור נאָך דורך דיא עוואַרטונג אין דייער הללע עוקרעגראַבלען אַלדען, דאַ דיא האַנדס דער פּיעריי־הונג צו אוהם שפּרעכעס. הייסט, וזא דער פּיהיס פּיהיס ווידערגענעבען וזאַרדען. מוסס אויך דיא אוים דיא פּיי־הייס ערפּהיללען.“

יעטצט האַטטע בוי דאַהין דען נאַטען דעם דעם עגעמאַל־נען פּרייזדעס. דער דען רבי זא נייוואס פּרעאַטטען. צו נעגגנען פּרעטיגדען, אונד דיא אוהם דעזוער נון זא סלאַטע־לוך נעגאַנגע וזאַרדע. דער נייוו עדרעגנס אויף. אבער דיא וזאַרטע דיינגס נאַכטן אוהם צייט, דיך צו וזאַסעלן, אונד קוים האַטטע יוסף אוהם דאס נעהעדע מיט־עגפּהיללט, אים דער עדלע נייוו סאַלב פּיעדס וזיינקטע; דער אַלטע בחור בראַכטע שנעלל, וזיא אַנדערדס. שאַקן אונד הוס הערבייא. דיא אַלענגערע מינטע שראַף דען רבי לוך נעגאַנגע וזאַרדע; דער דיא שראַטטען דער שטאַרב צום הויזע סענדעלס אילענד.

נון וזייסט דוא, מין לעזער, וזיא אונזער רבי אוים דעם קעקער דער אַהרען קאַפּטאַר אין דיא אַדעזענקאַס־מער דיינע הייפּאַלען פּרעדס נעקאָמטען.

אַלס דער נייוו אַלליין, אַהנע בעגלייטער, אין דאס אַטטטער דעם צום שפּרעכען הינפּעלליגען מאַנגעס פּראַס־שטעקקע דייזער אוהם דיא אַבגעמאַטטעטען הענדע אַלע־הענד עגפּאַנגען. דער רבי פּראַס אַפּטטען אַרטטטעס צו אוהם, ערגרייפּ דיא רעכטע דעס קראַנקען, וזעצטע זיך צו אַנדער אונד קוסטע מיט אַן פּרעגענענדע־אַפּטען עגאַנגען וזינען מאַנגע אַאַן גיכט מעהר אַלס 62 יאהרען.“

אַן דיא הערטטכעבער דער עגגלישען מאַגעס. בלעטטער האַט מאַנטעפּיאַרע אַאַלגעגדעס שריי־בען גערכטעט:

„סיר! דאַרף איך דאַ אוים דען געאַלליגן בי־טען. אין אירהרע בלאַטטע מיינען פּיעלען פּרייגדען אונד דען צאַהלדייבען אַפּפּגענאַליבען קאַרפּיר־שאַפּ. טען פּיר אירהרע גליקוגנשע צו מיינגס הייטע ער־אַלגענגענען אינטערטעגען אין דאס הונדערטטטע לע־בענסאַהר נאָך יידישער צייטרעכנונג דען אינגנ־טטען, טיפּע עפּפּנדענגען דאַנק צו זאַגען? דער אַרהוהנג דאַנקבאַר פּיר דען מיר הייטע־אינע זא לאַנגען לעבענס פּיזעזדרליטטעפּען שטוטץ. ער־פּרייט מיך דער גערעגטע. דאס מיינג שואַהבע בע־מהנגען, אין וזאַהל מיטגעטטעפּנשען צו אַאַ־דערן. אינע זא פּרייגדליכע וזיהרדינונג געפּונדען דא־בען. מיט אוינגס הייטען נעבעבע פּיר דיא נעזונד־הייט אונד פּיר אין לאַנגעס לעבען אונזערער גנע־דינגן קאָנגיגן. דערען וזענגסטטיכע הערשאַפּטאַ־בער דיעזעס נראַטטע אונד פּרייע לאַנד אַללע קלאַ־טען אירהרע אונטערטהאַנען בעגלייקט האַט. ווייג־דערהאַלע אירע אַללען פּרייגדען מיינען דאַנק. איהר־נען אבער. סיר. דאַנקע איך אינבעגאַנדערע פּיר דיא סיר נעזוירטעטען שטיבעלהאַפּטען בעטעראַנגע־נען אונד פּערבלייבע אַנד ערעבענער מאַגעס מאַנטעפּיאַרע. — ח חשון תר־מ.

פּערשיעדענע נייאַנקייטען.

* (איין אַנטי־סעמיטישער שטאַדטרעפּרעזענטאַנט.) נוסאַוו פּוהם איזט דער שליעס פּוהם. דער בייא דער שאַדט־רעפּרעזענטאַנט דיא זעלבע פּונר שפּעלט. וויא אישטאַנד אים לאַנדטאַג אונד וויא וזיך דאַוואַ אי־טער דער צייטונגסשרייבער? ער איזט אין אונד־טעטטע פּאַם בי־ז צום פּוהם. אונד האַט שאַן אַפּפּ פּערזוכט. אין דען פּערזאַמלונגען דער שאַדט־פּערטעטער דיינע שלעכטען גענוגגען צו אי־סער. דיעס האַט ער אויך אין דער מאַנטטעטצונג טהון וזאַללען. אוזם אבער זעהר נוט אבגעריטטעפּ וזאַרדען. עס וזאר דיא רעדע פּאַם מעלאַטטס. וזיא אין ערער פּעטטער. דער הערר אנקאַמטס. זיך מעלדען מוס. פּוהם זאַגטע נון. דאס מאַן הער זעהר פּיעלע רוסטטיש זיהדען. קאַפּאַנזיהדען זעהה. אונד פּיהלע זיך גליך אינגען מאַנגע פּאַן גיכט מעהר אַלס 62 יאהרען.“

אַן דיא הערטטכעבער דער עגגלישען מאַגעס. בלעטטער האַט מאַנטעפּיאַרע אַאַלגעגדעס שריי־בען גערכטעט:

„סיר! דאַרף איך דאַ אוים דען געאַלליגן בי־טען. אין אירהרע בלאַטטע מיינען פּיעלען פּרייגדען אונד דען צאַהלדייבען אַפּפּגענאַליבען קאַרפּיר־שאַפּ. טען פּיר אירהרע גליקוגנשע צו מיינגס הייטע ער־אַלגענגענען אינטערטעגען אין דאס הונדערטטטע לע־בענסאַהר נאָך יידישער צייטרעכנונג דען אינגנ־טטען, טיפּע עפּפּנדענגען דאַנק צו זאַגען? דער אַרהוהנג דאַנקבאַר פּיר דען מיר הייטע־אינע זא לאַנגען לעבענס פּיזעזדרליטטעפּען שטוטץ. ער־פּרייט מיך דער גערעגטע. דאס מיינג שואַהבע בע־מהנגען, אין וזאַהל מיטגעטטעפּנשען צו אַאַ־דערן. אינע זא פּרייגדליכע וזיהרדינונג געפּונדען דא־בען. מיט אוינגס הייטען נעבעבע פּיר דיא נעזונד־הייט אונד פּיר אין לאַנגעס לעבענס אונזערער גנע־דינגן קאָנגיגן. דערען וזענגסטטיכע הערשאַפּטאַ־בער דיעזעס נראַטטע אונד פּרייע לאַנד אַללע קלאַ־טען אירהרע אונטערטהאַנען בעגלייקט האַט. וזיג־דערהאַלע אירע אַללען פּרייגדען מיינען דאַנק. איהר־נען אבער. סיר. דאַנקע איך אינבעגאַנדערע פּיר דיא סיר נעזוירטעטען שטיבעלהאַפּטען בעטעראַנגע־נען אונד פּערבלייבע אַנד ערעבענער מאַגעס מאַנטעפּיאַרע. — ח חשון תר־מ.

פּאַלליעטאַן.

רבי יום טוב האַללער.

(שלוס.)

אַלס דער רבי בעפּרייטעס צו זיינען מיטדען צוריק־געקעהרט וואר, לייגט ער זיך אַן דען אירגען זיהבול לאַגען. דיא נאָך אין דען לעטצטען אייגענטסען פּ ר אידן בעשטאַנדען, דא ער אים קעקעקר נעטטס אַאַן דעם עראַאַר־רען, וואס אורטהאַלב דעם נערכטעס אַאַנגאַנגען. מיט וזעלכע בעזעלגונג בליקטע דער רבי נאָך זיינעס טענג־ליך קרעפּטען דאַהן, אין דעם ער דאס וועקעטע דער אַאַר־דעזונג, איהן אונד דיא נאַנצע עגטטעטע צו דעפּטען, עקקנ־גען קאָגטע. זיינע עדלען בעגינע, זיינע בעגיטטערע עגטטאַלט, זיינע שאַנע שטראַהבע. דער נייטס אונד דאס הערען, דיא אוים אַללעס הערטאַרבליקטען, אַללעס דיינע. דיא אין דער מיי־סען מוטטער בעגינע אַנגעגנעס אים קעקעקר דעם אַאַטער עגגאַנגגען וזאַרען, אַדער וזענ נעטטעגס נור אַלס דונקלעס נעפּיהל זיך אוים אוגטערדענגס האַפּפּטען — דיינ־זע פּראַטטען אין דעם עטטעס אַנגעטטעלבאַר צום בעזוגאַטטיי־גען אונ־ס הערין, אונד ער האָב דאס פּרעגענגאַללע אוי־גע פּערטטאַנדען צום הטטטען אוגד, אַלס אָב ער דען נייטס אייגער אַאַנגאַנגגענגען נאַטטען צום שטעלרען אייגען זיי־זעס נעלקעס הערגאַנגיטען.

וועדרעגד נון שרה אַאַן דיילליכען נעשטאַטען הערגס־גענוזען וואורדע, בעריכטטעט נון יוסף אויך אין קירצע, וזאַס דייזער בעגגנגענגע.

וזא וזאר אַאַס מיטטטער אויך נאָך דעם אבראַאַלל דורך דען לאַגגען דוד אין יענגס שלאַס נעטאַנגען נעזאַלל־מען וזאַרדען. דיא עדלע אין־גענדפּרוא הערטטאַנד אַללען בעזוגבגנגען אונד ריטטטעטטעלן אוגד אַנדערע אַנדערע אַאַנגאַנגען אונד אַנגעגנגען אַנגעגנגען אַנגעגנגען